

‘EEN DOORBRAAK VAN PRRS KOMT VRIJWEL ALTIJD VANUIT HET BEDRIJF ZELF EN NIET VAN BUITEN’

PRRS aanpakken gaat veel verder dan alleen vaccineren

Zoek de PRRS-bron op

PRRS zorgt al bijna dertig jaar voor forse economische schade op veel varkensbedrijven. Opsporen van de bron op het varkensbedrijf zelf is noodzakelijk, stelt varkensdierenarts John van der Wielen van De Varkenspraktijk.

In Nederland worden vrijwel alle zeugen tegen PRRS gevaccineerd. Ook ruim dertig procent van de biggen wordt gevaccineerd tegen deze lastige ziekteverwekker. Desondanks zijn er geregeld doorbraken van de ziekte met allerhande vervelende consequenties. Bij zeugen leidt het tot vruchtbaarheidproblemen zoals verwerpers, vroeggeboortes, meer doodgeboren en niet levensvatbare biggen. Bij de gespeende biggen en vleesvarkens kan PRRS onder meer luchtwegproblemen veroorzaken met extra uitval, slijters, een slechte uniformiteit en groeivertraging tot gevolg. Ook zonder een echte doorbraak heeft PRRS volgens Van der Wielen al negatieve effecten. “De zeugen,

biggen en vleesvarkens halen hun maximale prestaties gewoonweg niet.”

Zoeken naar de bron

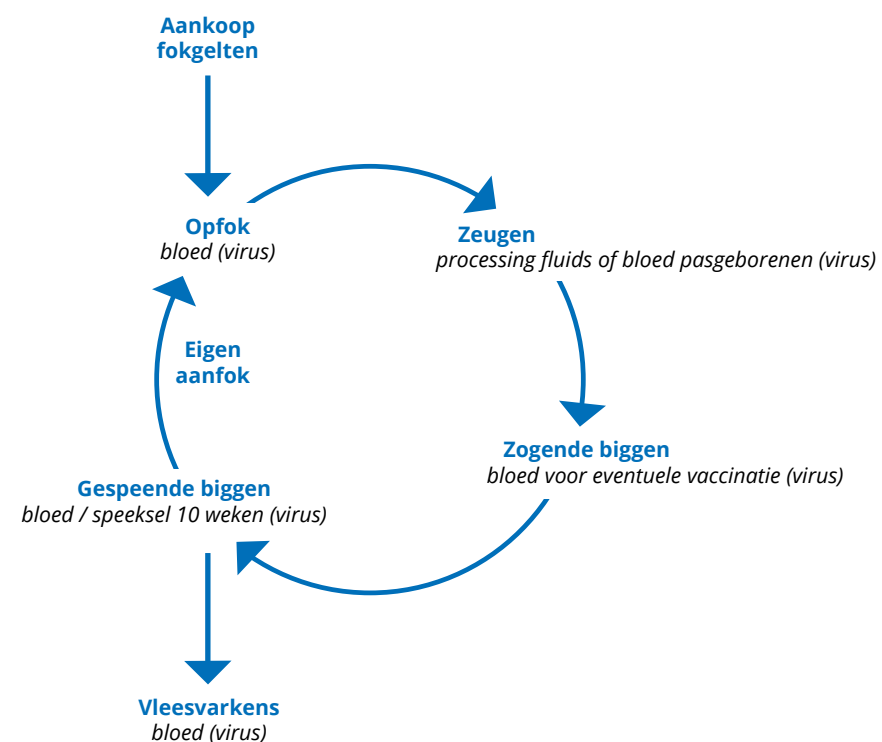
Aanpakken van PRRS is niet zo eenvoudig, weet de varkensarts uit jarenlange ervaring. “Dat komt omdat het PRRS-virus vaak ergens op het varkensbedrijf blijft circuleren. Bij een van de diergroepen blijft het virus dan continu aanwezig en vanuit die bron worden dan vroeg of laat varkens in andere diergroepen weer besmet met als gevolg een doorbraak. Mijn advies is daarom om altijd eerst op zoek te gaan naar de bron van het virus op het varkensbedrijf. Want een doorbraak van PRRS komt vrijwel

altijd vanuit het bedrijf zelf en niet van buiten.”

Start bij opfokzeugen

Om de bron van de PRRS op te sporen, is een intensieve zoektocht nodig. Het begint bij instroom van de opfokzeugen. Deze instroom in de zeugenstapel moet vrij zijn van dat virus. “Is dat niet het geval, dan moet je niet verder onderzoeken. Je moet dan eerst zorgen dat de instroom van de opfokzeugen vrij is van het PRRS-virus. Zijn de opfokzeugen wel vrij, dan ga je verder met het opsporen van de bron. Neem dan monsters bij de pasgeboren biggen. Als die bij de geboorte vrij zijn van het PRRS-virus,

Opsporen bron PRRS-virus

Op een zeugenbedrijf zijn meerdere diergroepen aanwezig. In een van die diergroepen – opfokzeugen, zeugen, zogende biggen, gespeende biggen of soms ook vleesvarkens – blijft het PRRS-virus aanwezig. Vanuit die diergroep verspreidt het virus zich dan af en toe naar de andere diergroepen en zorgt daar voor doorbraken.

dan zit de bron ook niet bij de zeugen. Want dan zouden er al besmette biggen worden geboren.”

Voor vaccinatie

Zijn de zeugen niet de PRRS-bron, dan is het nodig om te bekijken of het tijdens de zoogperiode mogelijk misgaat. Dat kan gebeuren door direct contact door het overleggen en/of terugleggen naar jongere weekgroepen van biggen. Of indirect door verspreiding via bijvoorbeeld laarzen, kleding of handen, of tijdens behandelingen via bijvoorbeeld naalden of de behandelkar. “PRRS is heel besmettelijk en is via vele wegen overdraagbaar, ook door zaken waar je niet direct aan denkt”, weet Van der Wielen. “Om zeker te zijn dat het tijdens de zoogperiode goed gaat, is het nodig bloedmonsters te nemen net voor het spenen of – als biggen een PRRS-vaccinatie krijgen – vlak vóór het vaccineren van de biggen.” Zit het probleem ook niet bij de zogende biggen, dan komen de gespeende biggen aan de beurt als mogelijke bron. En mocht het ook daar niet vandaan komen, dan kan het volgens Van der Wielen komen vanuit de vleesvarkens. “Bijvoorbeeld door het

terugplaatsen van de restvarkens of dieren uit de ziekenboeg. Ergens wordt het virus in stand gehouden.”

Bron gevonden

Als eenmaal de PRRS-virusbron is gevonden, is het zaak om die aan te pakken. “Zit de bron in de ziekenboeg, dan is het anders inrichten van de ziekenboeg de oplossing”, zegt Van der Wielen. Ligt de oorzaak in de opfokzeugen, dan is een bedrijfsgerichte aanpak nodig. Bij aankoop is het uiteraard nodig PRRS-vrije opfokzeugen aan te kopen. Die moeten minimaal 12 weken in quarantaine, adaptatie en cooling down. Bij eigen aanfok is het in ieder geval nodig om over te gaan naar een batchgewijze productie: niet iedere week, maar elke vier of vijf weken opfokzeugjes produceren. Die moeten dan de hele opfok gescheiden blijven van de rest. Zit de bron bij de gespeende biggen, dan zijn heel strikte bioveiligheidsmaatregelen in de opfok noodzakelijk met een perfecte scheiding tussen de verschillende leeftijden en de rest van het bedrijf. Tijdens de aanpak van de PRRS-bron blijft het zaak om te vaccineren. De zeugen – en

Processing fluids

Voor het onderzoek naar de bron van het PRRS-virus is de PCR van bloedmonsters de meest aangewezen methode, vindt John van der Wielen. “Dat geeft de meeste zekerheid dat je het virus ook vindt. Bij speekselmonsters is die zekerheid minder groot. Bij pasgeboren biggen kun je wel goed werken met de processing fluids. Dat is het vocht dat vrijkomt uit een verzamelmonster van testikels en staartjes bij de standaardbehandelingen.”

John van der Wielen

vaak ook nog de biggen – enten volgens een strategie die het beste bij het bedrijf past. Zodat de dieren goed beschermd blijven tegen de gevolgen van PRRS. Bij een vroege infectie van de biggen is Van der Wielen geen voorstander van vaccineren op jonge leeftijd. “Dan is het juist belangrijk zo snel mogelijk de PRRS-virusbron op te sporen en weg te halen. Bij vroeg vaccineren kunnen de biggen last hebben van de entreactie. Ze drinken daardoor slechter waardoor je het op gang komen van de melkproductie bij de zeug verstoort, met alle gevolgen van dien. Daarnaast is later vaccineren beter omdat de biggen al een beter ontwikkeld afweerapparaat hebben en dan beter reageren op de vaccinatie.” Pas nadat gebleken is dat de PRRS-bron echt van het bedrijf is verdwenen, kan het vaccinatiebeleid opnieuw worden bekeken. Soms is stoppen met vaccineren dan een optie. Of doorgaan als verzekeringspremie tegen problemen. Van der Wielen: “Blijf ook altijd alert op de externe bioveiligheid. Insleep van buiten kan nu eenmaal ook gebeuren.”

www.devarkenspraktijk.nl